

Тернопільська обласна рада
Департамент освіти і науки Тернопільської обласної військової адміністрації
Фаховий коледж Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії
ім. Тараса Шевченка

Циклова комісія музичних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчально-виховної роботи
Павло ЯЛОВСЬКИЙ
«07» *серпень* 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ритміка і основи хореографії

Освітньо-професійний ступінь фаховий молодший бакалавр
Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)
Освітньо-професійна програма Середня освіта (Музичне мистецтво)

Ткач Н. А. Ритміка і основи хореографії: робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів фахової передвищої освіти з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво). Кременець, 2022. 14 с.

Розробник:

Ткач Наталія Анатоліївна – викладач циклової комісії музичних дисциплін Фахового коледжу КОГПА ім. Тараса Шевченка.

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії музичних дисциплін
Протокол від «04» серпня 2024 р. № 1

Голова циклової комісії

Сергій Шегера

1. Вступ

Курс «Ритміка і основи хореографії» має особливе значення у системі підготовки майбутніх вчителів музики та керівників дитячих танцювальних колективів в загальноосвітніх школах та позашкільних навчальних закладах і являється дієвим засобом виховання всебічно розвиненої особистості.

«Ритміка і основи хореографії» - самостійна навчальна дисципліна художньо-естетичного циклу. Розділи програми розглядають питання, щодо теорії і змісту музичної ритміки, а також її місце і значення в системі музичного та хореографічного виховання. Методика викладання дисципліни, яка є частиною методики музичного виховання, вирішує конкретні дидактичні завдання, що застосовуються у навчанні дітей основам хореографічного мистецтва.

Заняття ритмікою сприяють розвитку музичних здібностей та закріпленню основних понять музично-теоретичної грамоти. Дозволяють розвивати музично-ритмічний слух, пам'ять, увагу, здібності до емоційно-цілісного сприймання музики, пластичності і виразності рухів.

На заняттях хореографії здобувачі фахової передвищої освіти отримують базові навички виконання і складання дитячих танцювальних етюдів різних напрямків. Тренувальні вправи класичної системи танцю розвивають рухливість опорно-рухового апарату, що сприяє оволодінню технікою руху, виробленню правильної постави, сприяють розвитку усіх груп м'язів, рухливості суглобів та укріпленню м'язових зв'язок, хрящових тканин. Народне танцювальне мистецтво, що виражає думки, почуття і звичаї народу, знайомить з його історією та побутом, сприяє вихованню у здобувачів фахової передвищої освіти почуття патріотизму та національної ідентичності. Бальні танці як один із розділів масової танцювальної культури являються активною формою самовираження, справжньою школою спілкування, набуття вишуканих манер і красивих жестів.

Танцювальна діяльність здобувачів фахової передвищої підготовки здійснюється, в основному, у формі етюдного виконання. Багато практичних завдань потребують систематичної та самостійної роботи.

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття освіти	
Кількість кредитів ECTS: 4	Галузь знань 01 Освіта	Нормативна	
Змістових модулів – 3	Спеціальність 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)		
Загальна кількість годин – 120	Освітньо-професійна програма Середня освіта (Музичне мистецтво)	Рік підготовки:	
		1-й	
		Семестр	
		1-й	2-й
		Практичні	
		34 год.	40 год.
		Самостійна робота	
		26 год.	20 год.
Вид контролю:			
Залік – 4-й семестр			

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить 61 % / 39 %.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу: формування теоретичних знань та практичних умінь основ ритміки і хореографії, здатності передавати почуття через гармонію музики і руху, виховувати художній смак, самостійність та творчість.

Основні завдання курсу:

- 1) оволодіння теоретичними знаннями основ музично-ритмічних понять та основ хореографії;
- 2) формування грамотного сприймання музики та виразності виконання;
- 3) оволодіння технікою та методикою виконання рухових елементів, вправ і танцювальних етюдів;
- 4) засвоєння прийомів координації рухів тіла у гармонійному поєднанні із музичним матеріалом занять;
- 5) активізація та розвиток творчих здібностей засобами музичної виразності, відображення їх у рухах;
- 6) набуття необхідних навиків самостійності у створенні та проведенні музично-ритмічної і танцювальної діяльності.

Курс «Ритміка і основи хореографії» дозволяє сформувати у студентів такі професійні **компетентності:**

ЗК2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК6 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК7 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК1 Здатність враховувати в освітньому процесі вікові особливості учнів.

СК2 Здатність до використання предметних знань в освітньому процесі.

СК4 Здатність до добору й застосування доцільних форм, методів, технологій та засобів навчання.

СК8 Здатність до забезпечення сприятливих умов в освітньому середовищі для кожного учня відповідно до його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.

СК15 Здатність до попередження булінгу та протидії різними проявами насильства.

СК18 Здатність впроваджувати здоров'язберезувальні технології розвитку особистості засобами музичного мистецтва та працювати з учнями з особливими освітніми потребами.

СК23 Здатність застосовувати набуті хореографічно-виконавські навички у професійній діяльності.

СК24 Здатність до здійснення організаційної, педагогічної, навчально-тренувальної, постановочно-репетиційної та концертно-гастрольної діяльності

керівника дитячого хореографічного колективу з урахуванням його професійної та творчої специфіки.

Програмні результати навчання

Нормативний зміст вивчення здобувачами фахової передвищої освіти навчальної дисципліни «Ритміка і основи хореографії» сформульований у таких програмних результатах навчання:

РН3 Аналізувати можливості професійного розвитку з урахуванням умов педагогічної діяльності та індивідуальних запитів і потреб.

РН4 Враховувати вікові особливості учнів в освітньому процесі для забезпечення його ефективності.

РН8 Сприяти формуванню мотивації учнів до навчання.

РН15 Застосовувати основні стратегії поведінки щодо попередження булінгу та протидії різним проявам насильства

РН24 Демонструвати достатньо високий рівень виконавсько-хореографічної майстерності, навички відтворення техніки, стилю, манери виконання основних елементів різних видів танцю.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Музично-ритмічні навички та вміння

Тема 1. Характер музичних творів, темп, динамічні відтінки та їх відображення в русі.

Характеристика музичних творів за змістом, складання емоційної розповіді. Зміна характеру руху в залежності від зміни характеру музики та її образного змісту.

Поняття «темп» та «динамічні» відтінки у навколишньому світі і музиці. Залежність темпових та динамічних змін музики від характеру руху. Наростання і затихання музики, прискорення і сповільнення, їх взаємодія та відображення в русі.

Тема 2. Ритмічна основа музики і руху.

Поняття «ритм», «метр» у навколишньому середовищі, в музиці і в русі.

Тривалості музичних звуків, паузи, їх запис, відтворення оплесками і кроками.

Схеми музичних розмір 4/4, 3/4, 2/4, особливості тактування. Визначення музичного розміру незнайомого художнього твору.

Складання та виконання ритмічних малюнків у різних музичних розмірах із тактуванням.

Тема 3. Сюжетно-образна драматургія.

Виконання дитячих руханок для відображення сюжету та різноманітних образів. Передача виразними рухами характеру музичних героїв і образів, а також сюжету художніх творів. Виконання творчих завдань для інсценівок і музичної драматизації.

Змістовий модуль 2. Навички виражального руху.

Тема 1. Основні види ходьби, бігу, підскоків.

Основні види ходьби, бігу і підскоків, узгодження їх з характером музики і іншими засобами музичної виразності у відповідному положенні тіла. Методика розучування та виконання рухів, особливості послідовності виконання.

Особливості підбору музичного супроводу до видів ходьби, бігу і підскоків.

Тема 2. Комплекс загально розвиваючих вправ для різних груп м'язів.

Опанування вправ для правильної постави. Гімнастичні комплекси, вправи з фізкультури, аеробіки, акробатичні елементи та їх застосування на заняттях ритміки. Елементи сучасних методик фізичного розвитку: йога, фітнес, стретчинг. Виконання вправ в залежності від характеру музики та засобів вираження музики. Вправи на розслаблення м'язів.

Тема 3. Шиккування та перебудови.

Прості та складні види шикунь, колові та лінійні побудови. Навики орієнтування в колективі і просторі. Логіка поєднання декількох побудов та послідовності їх виконання: кола, лінії, колона, струмок «зірочка», «карусель», «корзинка», «змійка», «завиток», «метелиця».

Змістовий модуль 3. Танцювальні елементи та масові танці

Тема 2. Дитячі характерні танці.

Різноманітність характерів та образів дитячого танцювального світу. Танцювальні етюди як приклад початкового і довершеного танцювального номера. Розучування та засвоєння танцювальних елементів: кроки на місці, вперед і назад, приставні кроки, прості притупи, оберти вправо і вліво, оберти навколо себе, галоп по колу і в оберті, підскоки в русі вперед, назад та навколо себе, стрибки на двох ногах.

Розучування та виконання танцювальної картинки «Котобенд».

Тема 3. Дитячі бальні танці.

Дитячі бальні танці, їх характеристика. Розучування та засвоєння танцювальних елементів: танцювальний крок, крок галопу вправо, вліво, по колу, по колу в оберті окремо і в парах; па шасе, па польки, крок з підскоком. Розучування танцю «Поміняй пару».

Розучування та засвоєння танцювальних елементів та фігур танцю «Полонез»: па полонезу, положення в парі, реверанси, парні фігури (кільце, оберт парою, оберт партнерки під рукою партнера, вахляж, млинок), фігурні побудови (пара за парою, по колу, коло, колонна, тунель, ланцюжок, анавал, анар'є).

Тема 4. Дитячі народні танці.

Український народний танець – скарбниця культурної спадщини нашого краю. Положення рук в українських танцях, положення рук в парах. Розучування та засвоєння танцювальних елементів: танцювальний крок, перемінний крок, хода на півпальцях, доріжка; колупалочка з потрійним притупом, присядка-м'ячки по VI позиції, притупи і оплески, оберти вправо і вліво трьома кроками, оберти на одній нозі, «каблучки» з потрійним притупом; бокові кроки, хід з каблука, перехресні кроки «висока», «чесанка», дрібушка.

Розучування та виконання танців: «Калинонька», «Гоп, гоп, гопачок», «Їду у Карпати».

5. Структура навчальної дисципліни

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин		
	Денна форма		
	Усього	У тому числі	
		Лаб.	Сам.
Змістовий модуль 1. Музично-ритмічні навички та вміння			
Тема 1. Характер музичних творів, темп, динамічні відтінки та їх відображення в русі.	3	4	2
Тема 2. Ритмічна основа музики і руху.	3	8	6
Тема 3. Сюжетно-образна драматургія.	6	4	2
Разом за змістовим модулем 1	26	16	10
Змістовий модуль 2. Навички виражального руху			
Тема 1. Основні види ходьби, бігу, підскоків.	10	6	4
Тема 2. Комплекс загально розвиваючих вправ для різних груп м'язів.	12	6	6
Тема 3. Шикування та перебудови.	12	6	6
Разом за змістовим модулем 2.	34	18	16
Разом за I-й семестр	60	34	26
Змістовий модуль 3. Танцювальні елементи та масові танці			
Тема 1. Дитячі характерні танці.	16	4	2
Тема 2. Дитячі бальні танці.	19	12	6
Тема 3. Дитячі народні танці.	26	16	10
Разом за змістовим модулем 3.	60	42	18
Разом годин 2-й семестр	60	42	18
Разом годин за начальним планом	120	76	44

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Емоційне забарвлення музичних творів і відповідність йому характеру руху.	2
2.	Виражальне значення темпу та динамічних відтінків в музиці і русі.	2
3.	Сприйняття і передача в русі метричної пульсації.	3

4.	Тривалості звуків та їх відтворення.	2
5.	Виразжальне значення розмірів 4/4, 3/4, 2/4.	2
6.	Відтворення ритмічних малюнків кроками у різних музичних розмірах.	2
7.	Сюжетно-образна драматургія.	4
8.	Основні види ходьби, бігу, підскоків.	6
9.	Комплекс загально розвиваючих вправ для різних груп м'язів.	6
10.	Шикування та перебудови.	6
11.	Дитячі характерні танці.	4
12.	Дитячі бальні танці.	12
13.	Дитячі народні танці.	16
Разом		76

7. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Зміст завдання	Кількість годин
1.	Скласти емоційну розповідь про характер та образний зміст музичного твору.	1
2.	Ознайомитися із поняттями «темп» та «динаміка» в музиці і в русі.	1
3.	Ознайомитися із поняття «метр» та «метрична пульсація» в музиці і в русі.	1
4.	Розрізняти тривалості звуків, уміти записати та відтворювати оплесками та кроками.	2
5.	Опанувати тактування у музичних розмірах 4/4, 3/4 та 2/4.	1
6.	Записати та відтворити власний ритмічний малюнок кроками у вивчених музичних розмірах з відповідними схемами тактування.	2
7.	Розучити та виконувати дитячі руханки. Самостійного обрати музичний твір та на його основі скласти і виконати дитячу руханку.	2
8.	Опанувати методику виконання видів ходьби, бігу і підскоків у русі по колу.	4
9.	Опанувати методику виконання загально розвиваючих вправ для усіх груп м'язів. Самостійно скласти та виконати комплекс загально розвиваючих вправ для різних груп м'язів під музику.	6

10.	Ознайомитися із видами шикувань та перебудов, логікою їх змін. Виконати комплекс фігурних перебудов під музику із різних видів шикувань.	6
11.	Розучити образну картинку «Котобенд».	2
12.	Розучити та засвоїти танцювальні елементи бального танцю. Розучити та виконувати танець «Поміняй пару».	2
13.	Розучити та виконувати фігури танцю Полонез (етюдна форма).	4
14.	Розучити та засвоїти танцювальні елементи українського дитячого хороводу «Калинонька».	2
15.	Розучити та засвоїти танцювальні елементи українського дитячого танцю «Гоп, гоп, гопачок».	4
16.	Розучити та засвоїти танцювальні елементи українського дитячого танцю «Їду у Карпати».	4
Разом		44

8. Методи навчання

На заняттях із дисципліни «Ритміка і основ хореографії» використовуються такі методи навчання: словесні, наочні, практичні, індуктивні, дедуктивні, репродуктивні, проблемно-пошукові, методи стимулювання, методи контролю.

9. Методи контролю

Поточний контроль: усне індивідуальне опитування, тематичне опитування, практичний показ, перевірка виконання завдань самостійної роботи, підсумкове контрольне заняття.

Підсумковий контроль: залік у 4-му семестрі.

10. Критерії оцінювання

Оцінку «5», «відмінно» - заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, який виявив глибокі теоретичні знання та практичні уміння основ ритміки і хореографії. Демонструє високий рівень виконання колективно-порядкових вправ, навичок виражального руху, музично-ритмічних завдань, грамотно підбирає музичний матеріал. Володіє виразним емоційним виконанням. Проявляє креативність і здатний творчо мислити, виявляє фантазію під час виконання завдань самостійної роботи.

Оцінку «4», «добре» - заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, який в повному обсязі засвоїв теоретичні знання та практичні уміння з дисципліни, успішно виконує колективно-порядкові вправи та навички виражального руху, а також інші завдання передбачені програмою. Виявляє сумлінність у підготовці творчих завдань, але не завжди одразу досягає поставленої художньої мети. Володіє виразним виконанням, проявляє фантазію та ініціативу, але не завжди самостійний у підготовці завдань самостійної роботи. Потребує вдосконалення набутого досвіду.

Оцінку «3», «задовільно» - заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, що в загальному засвоїв основні теоретичні знання та практичні вміння основ ритміки і хореографії в обсязі, необхідному для подальшого навчання і опанування професійними навиками. Допускає помилки при виконанні завдань самостійної роботи, потребує виправлення і підказок, йому бракує самостійності та все ж здобувач здатен усунути ці недоліки.

Оцінку «2», «незадовільно» - отримує здобувач фахової передвищої освіти, який виявив прогалини у теоретичних знаннях та практичних вміннях основ ритміки і хореографії. Не спроможний самостійно продовжити навчання, потребує додаткових занять з даної дисципліни.

10. Рекомендована література

Основна

1. Айунц В., Мельничук Д. Основи методики викладання гімнастики: Навч. посібник. Житомир: Видавництво Житомирського державного університету імені Івана Франка, 2010. 76 с.
2. Вальчук О. Ритміка і хореографія: навч. посібник для студентів ВНЗ України. Кременець: ВЦ КОГПА, 2008. 81 с.
3. Зайцев Є., Колесниченко Ю. Основи народно-сценічного танцю: навч. посібник для ВНЗ. Вінниця: Нова книга, 2009. 413 с.
4. Тараканова А. Танцюйте з нами: навч.-метод. посібник для вчителів хореографії (1-4 кл.) і керівників хореографічних гуртків (початковий рівень) загальноосвіт. і позашкільних навч. закладів. Вінниця: Нова книга, 2010. 159 с.
5. Худолій О. Основи методики викладання гімнастики: навч. посібник у 2-х томах. 4-е вид., випр. і доп. Харків: «ОВС», 2008. Т. 1. 408 с: іл.
6. Шевчук А. Дитяча хореографія К.: «Шкільний світ», 2008. 145 с.

Допоміжна

1. Верховинець В. Теорія українського народного танцю. Київ: Музична Україна, 2008. 150 с.
2. Голдрич О. Методика роботи з хореографічним колективом: навчальний посібник. Львів: Каменяр, 2002.– 75 с.
3. Годовський В., Арабська В. І. Теорія і методика роботи з дитячим хореографічним колективом : метод. рекомендації, лекції, навч. програма. Рівне : РДГУ, 2000. 76 с.
4. Голдрич О. Танцюймо разом. Львів: Сполом, 2006. 288 с.
5. Лісовська Т. А. Л 63 Теорія і методика музичного виховання : навчально-методичний посібник / Т. А. Лісовська. Миколаїв : видавець Румянцева Г. В., 2022. 330 с.

Інформаційні ресурси

1. Фаховий коледж КОГПА ім. Тараса Шевченка. URL: <https://kogpa.edu.ua/uk/fakhovyi-koledzh>
2. Ідентифікатор каналу YouTube UCSZsg1upLMTb9Tw00iNDhgw
3. <https://classroom.google.com/u/0/c/NzM1OTY0OTI1NTA4>